

تعیین کارایی استفاده از عوامل تولید کشاورزی در منطقه تربت حیدریه

* محمد رضا کهنسال - سیاوش دهقانیان

چکیده:

باتوجه به اهمیت روز افزون استفاده بهتر و مؤثرتر از منابع کشاورزی به منظور افزایش بازده محصولات و در نتیجه رشد اقتصادی کشور، لازم است که عملکرد کشاورزان در بکارگیری عوامل تولید با استفاده از معیارهای اقتصادی مورد بررسی قرار گیرد تا با مشخص شدن نقاط ضعف آنان، راه‌حلهای منطقی و عملی و رهنمودهای لازم جهت کمک به برنامه ریزان و مسئولان اجرایی ارائه گردد. اطلاعات مورد نیاز این طرح تحقیقاتی که در منطقه تربت حیدریه انجام گردید از طریق پرسشنامه در روستا و از بهره‌برداران ۱۷ دهستان این شهرستان بدست آمده و بهره‌برداران بر اساس سطح زیرکشت به سه گروه مجزا تقسیم شدند. به منظور بررسی وضعیت موجود و تعیین میزان منطقی بودن کشاورزان در کاربرد عوامل تولید و تعیین نقاط ضعف بخش کشاورزی این منطقه و همچنین اهمیت نسبی هر یک از عوامل در افزایش تولید، برای هر گروه به دوروش استفاده از ارزش نهاده‌ها و مقادیر فیزیکی نهاده، تابع تولید کاب - داگلاس برآورده گردید و با استفاده از معیار مثبت ارزش محصول نهایی (VMP) به قیمت نهاده حدود منطقی بکارگیری هریک از نهاده‌ها مشخص شد. نتایج مطالعه نشان می‌دهد که:

- ۱- کارایی مزارع متوسط در استفاده از نهاده‌های زراعی بیشتر از مزارع کوچک و بزرگ است.
- ۲- مقدار مصرف عوامل تولید توسط بهره‌برداران با مقدار بهینه آن تفاوت دارد.
- ۳- زمین برای بهره‌برداران کوچک نسبت به سایر بهره‌برداران ها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. درحالیکه در بهره‌بردارهای بزرگ آب، مهمترین محدودکننده است.
- ۴- محدود کننده‌ترین عامل تولید در منطقه سرد مطالعه منابع آب می‌باشد که سرمایه‌گذاری بیشتر روی آن اقتصادی است.
- ۵- اندازه مزرعه روی بازدهی نهاده‌ها مؤثر است.